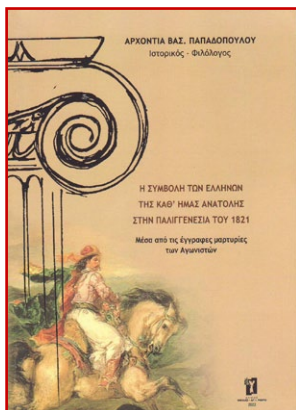

Βιβλιοπαρουσίασις

Ἀρχοντία Β. Παπαδοπούλου

Ἡ συμβολή τῶν Ἑλλήνων τῆς καθ' ἡμᾶς Ανατολῆς στήν Παλιγγενεσία τοῦ 1821

*Μέσα ἀπό τις ἔγγραφες μαρτυρίες
τῶν Ἀγωνιστῶν*

Ἐκδόσεις: Δήμος Νίκαιας - Ἀγ. Ἰ. Ρέντη.

Ἐκδοσις β', Ἀθήνα, 2022.

Σελίδες 442 (17 x 24).

Ἀπὸ τὴν Τρίτη τῆς 29ης Μαΐου τοῦ 1453, ἔπαψε νὰ ὑφίσταται τὸ κράτος τῆς Ἀνατολικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ οἱ κάτοικοί του περιήλθαν σὲ μία ἀπὸ τις σκληρότερες μορφές δουλείας ποὺ ἔχει νὰ ἐπιδείξει ἡ παγκόσμια ἱστορία καὶ τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος.

Προκειμένου νὰ ἔχει τὸ ἀναφαίρετο καὶ τὸ ἀπὸ Θεοῦ χαρισμένο δικαίωμα καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀναπνοῆς, ὄφειλε νὰ τὸ ἐξαργυρώνει μὲ τὸν Κεφαλικὸ φόρο (χαράτσι), ποὺ ἀπέδιδε στοὺς φοροεισπράκτορες τῆς Ὑψηλῆς Πύλης τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Οἱ ἐξισλαμισμοὶ καὶ οἱ ὑπόλοιποι φόροι αἵματος, οἱ ἀρπαγές γῆς μὲ νόμιμο ἢ ὄχι τρόπο, οἱ παραβιάσεις τῶν σουλτανικῶν φιρμανιῶν γιὰ τὴν θρησκεία καὶ τὴν παιδεία τῶν ραγιαδῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς Ὀθωμανούς, κάθε ἄλλο παρὰ ὑποστήριζαν τὴν ὁμαλὴ ἐξέλιξη καὶ τὴν ἔνταξη τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ στὶς κοινωνικές, πνευματικές, βιομηχανικές, ἐπιστημονικές, ἐκπαιδευτικές καὶ πολιτικές ἀλλαγές ποὺ συντελοῦνταν ἀπὸ τὸν 15ο ἕως καὶ τὸν 19ο αἰ. (αἰῶνες ποὺ διήρκεσε ἡ Ὀθωμανικὴ κατοχὴ στὸν ἑλλαδικὸ χῶρο) στὰ ὑπόλοιπα κράτη τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης.

Ο πολιτικός χάρτης της Ευρώπης εκείνης της εποχής όριοθετείται από πολυεθνικά απολυταρχικά κράτη που καταδυναστεύουν λαούς και αυξομειώνουν τὰ σύνορά τους ανάλογα με τὰ πολιτικά, ἔδαφικά και οἰκονομικά τους συμφέροντα και ὄχι τὴν ἔθνικὴ ὁμοιογένεια τῶν πληθυσμῶν¹.

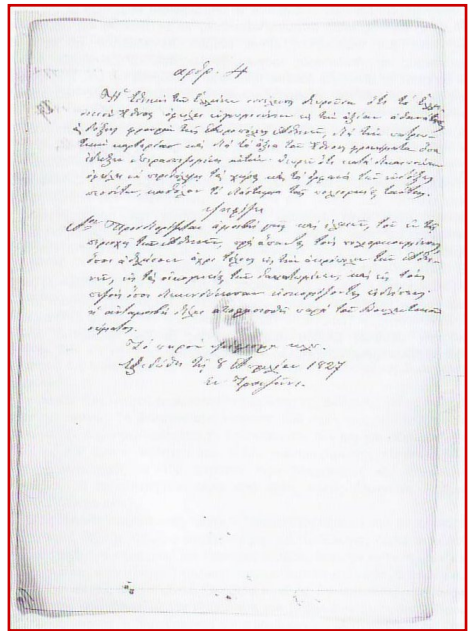
Ο 19ος αἰ. σηματοδότησε τὴν ἀπαρχὴ τῆς διάσπασης αὐτῶν τῶν ἰσχυρῶν ἀπολυταρχικῶν, πολυεθνικῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν², ὅταν ἄρχισε ἡ ἀφύπνιση τῆς ἔθνικῆς συνείδησης τῶν λαῶν, οἱ ὅποιοι ἐπιζητοῦσαν τὴν ἐλευθερία, τὴν αὐτονομία και τὴν ἔθνικὴ ἀνεξαρτησία τους.

Τότε τὰ δυνατὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη (ἡ Ἀγγλία, ἡ Αὐστρία, ἡ Ρωσία και ἡ Πρωσία ἀρχικά, ἐνῶ ἀκολούθησε και ἡ Γαλλία, ὥστε νὰ μὴν παραμείνουν ἀπλοῖ θεατὲς τῶν δοκιμῶν πολιτικοκοινωνικῶν ἀλλαγῶν πού προετοιμαζόνταν στὸν εὐρωπαϊκὸ χῶρο), σχημάτισαν τὴν Ἱερὰ Συμμαχία τὸ 1815, με στόχο τὴν διαφύλαξη τῆς ἰσορροπίας τῶν ἀπολυταρχικῶν καθεστώτων τῆς περιοχῆς. **Ο**ἱ Δυνάμεις αὐτὲς κατέλυαν ὅποιαδήποτε κίνηση ἢ στάση τῶν λαῶν, ἐπεμβαίνοντας με συμμαχικά τους στρατεύματα. **Τ**ὸ τελευταῖο μισὸ τοῦ 18ου αἰ. πρόσφερε στὸν Κόσμο μερικὰ ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἀλλὰ και δομικότερα ἱστορικά εὐρωπαϊκὰ γεγονότα πού ἐπέδρασαν καθοριστικά και ἄλλαξαν τὶς τύχες τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν και ὄχι μόνον.

Ο Εὐρωπαϊκὸς Διαφωτισμὸς και ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάσταση τοῦ 1789 με τὰ μηνύματά της ἔδωσαν τὸ ἔναυσμα γιὰ τὴν δημιουργία Κινημάτων και Ἐπαναστάσεων στὴν εὐρωπαϊκὴ ἥπειρο με τὴν ἀφύπνιση τῶν ἔθνικῶν συνειδήσεων και τὴν ἀπαίτηση τῶν ἐλευθεριῶν και τῶν φυσικῶν και ἀναφαίρετων δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου: τῆς Ζωῆς, τῆς Ἐλευθερίας και τῆς Περιουσίας³.

* * *

Ἡ δουλεία αὐτὴ ὑπῆρξε περισσότερο αἰσθητὴ στους Ἕλληνες τῆς Μικρασιατικῆς και λοιπῆς ἑλληνικῆς Ἀνατολῆς,

Απόφαση τῆς Γ' Ἐθνοσυνέλευσης γιὰ παραχώρηση γῆς και ἐλαίων στους Μικρασιάτες Ἀγωνιστές.

καθώς κατοικοῦσαν στήν καρδιά τῆς Ὄθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας καί σέ αὐτούς ἐφαρμόζονταν πρῶτα τὰ φερμάνια, ἀλλά καί τὰ ἀντίποινα γιά κάθε ἐπαναστατικὴ πράξη πού ἐκδηλωνόταν στήν νησιωτικὴ καί ἠπειρωτικὴ Ἑλλάδα.

Σημειῶνω δέ, ὅτι ἡ Ὄθωμανικὴ Αὐτοκρατορία γινόταν ἀκόμη πιὸ ἐπικίνδυνη στοὺς γηγενεῖς ὑποτελεῖς λαοὺς τοὺς ὁποῖους καταδυνάστευε, ἐπειδὴ προσπαθοῦσε νὰ ἀποκτήσει μιὰ ἐπίπλαστη ἐθνικὴ ταυτότητα, πού δὲν διέθετε ἢ ἴδια, σφετεριζόμενη τὸν πλούσιο καί πανάρχαιο πνευματικὸ καί ὑλικὸ πολιτισμὸ τῶν συγκεκριμένων λαῶν καί ἰδιαιτέρα τῶν Ἑλλήνων.

Σὲ αὐτὴν τὴν συγκεκριμένη περιοχὴ, παρὰ ταῦτα, καλλιεργήθηκε εὐρύτατα ἡ ἑλληνικὴ παιδεία καί συντονίσθηκε ἡ Ἐπανάσταση τοῦ Γένους, χρηματοδοτήθηκε, στελεχώθηκε ἀλλὰ καί διαδραματίσθηκαν τὰ φοβερότερα ἀντίποινα μὲ τὴν ἐναρξή της.

Στόχος μου εἶναι, σὲ αὐτὴν τὴν πολύχρονη ἐρευνητικὴ ἐργασία μου, νὰ ἀποδείξω μὲ ἱστορικὰ ντοκουμέντα τὴν ἐνεργὸ συμμετοχὴ τῶν Ἑλλήνων τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς στήν προετοιμασία καί τὴν διεξαγωγὴ τοῦ Ἐθνικοῦ μας Ἀγῶνα γιά τὴν ἀποτίναξη τοῦ Ὄθωμανικοῦ ζυγοῦ, ἀλλὰ καί νὰ παρουσιάσω τὰ ἀντίποινα πού ξεσποῦσαν στοὺς ἀνυπεράσπιστους, ἐκεῖ, ἑλληνικοὺς πληθυσμούς.

1. Τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη τῆς ἐποχῆς συμπεριελάμβαναν πολλές καί διάφορες μεταξὺ τους ἐθνότητες.

2. Κινδύνευαν νὰ ξεσηκωθοῦν τὰ ἰταλικά ἔθνη, τὰ βαλκανικά καί αὐτὰ τῆς κεντρικῆς Εὐρώπης, τὰ ὁποῖα καταδυνάστευαν, κυρίως, οἱ Αὐστριακοί, οἱ Πρώσοι, οἱ Ρῶσοι καί οἱ Ὄθωμανοί.

3. Μὲ κινήματα καί ἐπαναστάσεις ζητοῦσαν Σύνταγμα καί αὐτοδιάθεση.

* * *

Ρωμιὸς (1885)

*Δεύτερος χρόνος εἶναι
κι' ἔδρα πάλιν αἱ Ἀθῆναι.*

*Μήνας Γενάρη δεκαεννιά,
Ἀπόκρια, φτώχεια καὶ ζητιανιά.*

*Και αγωνιστοῦ τινος
θάνατος ἔλεεινός.*

*Ἀπάνω σὲ παλιόσκαμνα μιὰ κάσσα στηριγμένη
εἶχ' ἓνα γέροντα νεκρὸ μὲ ροῦχα λερωμένα,
ἀπ' τὴ μεγάλη γενεὰ αὐτὴ τὴ δοξασμένη,
ποὺ τόσο ἀγωνίστηκε, εἰς τὸ Εἰκοσιένα.*

Κανεῖς δὲν τὸν ἐγνώριζε, κανεῖς δὲν τὸν τιμοῦσε.

*Στὴ δεξιὰ του τὴ μεριά ὀλιγοστὸ λιβάνι
σὲ κεραμίδι ἔκαιγε μὲ τόση εὐωδία,
κί ἄριστερὰ ἓνα πανί, ὅποιος περνᾷ νὰ βάνη
λίγα λεπτὰ γιὰ νὰ γένη τοῦ γέρου ἢ κηδεῖα.*

*Κανέννας δὲν τὸν ἔκλαιγε, μόνον ἓνα κλητῆρα
εἶδαν νὰ στέκη ὄρθιος εἰς τῆς αὐλῆς τὴν θύρα.*

*Αὐτὸς ποὺ ἀγωνίστηκε γιὰ τὴν Πατρίδα μόνον
κί ἐπέρασε μὲ τὸ σπαθὶ τῆς νιότης του τὰ χρόνια,
ἔλαβε ὡς ἀντάλλαγμα τῶν τόσων του ἀγώνων
τὴν φτώχεια καὶ τὴν φοβερὴ τοῦ κόσμου καταφρόνια.*

*Καὶ ζωντανὸς δοκίμασε ἀπ' ὅλους μας τὴν χλεύη,
καὶ μέσ' τὴν κάσσα του νεκρὸς ἀκόμα ζητιανεύει.*

*Χίλια ὀκτακόσια ὀγδόντα πέντε
Κί ὅλο ἄδειο τὸ Ταμεῖο.*

*Νούμερο πενήντα δύο,
τὸ Κουβέρο πάει πρῶτα μὲ πονέντε...*

Γεωργίου Σουρῆ

* * *

Περιεχόμενα

Βιογραφικὸ σημείωμα τῆς συγγραφέως.

Ἀντὶ προλόγου.

Εἰσαγωγή.

Α Μέρους: Προεπαναστατικὰ

**Παράγοντες καλλιέργειας καὶ διατήρησης τῆς ἐθνικῆς συν-
είδησης στὴν ἑλληνικὴ ἀνατολή.**

Ἡ Ἐκκλησία.

Οἱ Κοινότητες.

Ἡ ἀστική τάξη.

Ἡ ἐκπαίδευση.

Τυπογραφεία - Βιβλιοθήκες.

Ό Διαφωτισμός.

Η Φιλική Έταιρεία.

Β Μέρος: Επαναστατική περίοδος

Εισαγωγή.

Αντίποινα στην Κωνσταντινούπολη - Απαγχονισμός του Πατριάρχου.

Αντίποινα στη Σμύρνη.

Αντίποινα στις Κυδωνίες-Μοσχονήσια.

Διπλωματική και πολιτική συμμετοχή.

Οικονομική συμμετοχή.

Στρατιωτική συμμετοχή.

Σχολιασμός.

Μετεπαναστατικά

Θέμα αὐτοχθόνων-έτεροχθόνων και οί ὀλέθριες συνέπειες.

Παράρτημα.

Αιτήσεις και Πιστοποιητικά Ἀγωνιστῶν ἀπὸ τὸ Ἀρχεῖο Ἀγωνιστῶν τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης και τὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους

Σμύρνη.

Κυδωνίες.

Μοσχονήσια.

Μπουρνόβας.

Κουσάντασι.

Κωνσταντινούπολις.

Ἄβυδος Ἑλλησπόντου.

Βουρλά.

Αἰδίνιον.

Πέργαμος.

Ἀδριανούπολις.

Βιθυνία.

Σεχίρ.

Ἐφεσος.

Μαινεμένη.

Καισάρεια.

Καππαδοκία.

Μαγνησία.

Τσεσμές.

Ἀνατολή.

Δίπλωμα τῆς ἀπονομῆς τοῦ Χαλκοῦ Ἀριστείου στὸν Ἀγωνιστὴ Παναγὴ Πορτοκάλη γιὰ τὴν συμμετοχὴ του στὸν Ἀγῶνα ἀπὸ τὸν Βασιλέα Ὄθωνα.

Δαρδανέλια.

Κασαμπάς.

Διάφοροι.

Μ. Ασία.

Μαύρη Θάλασσα.

Καλίμπεσι.

Σαράντα Ἐκκλησίες.

Σπάρτη.

Μπουτζάς.

Ἀρχεῖα Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν: Συλλογὴ Βλαχογιάννη.

Ἰωνία.

Εὐξείνιος Πόντος.

Καλλίπολις.

Ρωμιός (1885). Ποίημα Γεωργίου Σουρή.

Πηγές.

Βιβλιογραφία.

Ἐγγραφο τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας μὲ συνθηματικὴ γραφῆ.
Βρέθηκε στὸν φάκελο τοῦ Ἐφέσιου ἀγωνιστῆ
Βασιλείου Σαμαλάνογλου τοῦ Ἰωάννου.